

Η Καμεράτα σε όργανα εποχής
 Μεταμορφώσεις II
 Haydn-Tchaikovsky-Schnittke
 (Μουσική)

Πρόγραμμα Συναυλίας

F. J. Haydn

Κοντσέρτο για πληκτροφόρο και ορχήστρα Hob. XVIII/1 σε ντο μείζονα (1756)

με όργανα εποχής

1. Moderato
2. Largo
3. Allegro Molto

Συμφωνία αρ. 45, «του αποχαιρετισμού», σε φα δίεση ελάσσονα (1772)

με όργανα εποχής

1. Allegro assai
2. Adagio
3. Menuet-trio
4. Finale-Presto/Adagio

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

P. I. Tchaikowski

Παραλλαγές πάνω σε ένα θέμα ροκοκό, για βιολοντσέλο και ορχήστρα, ορ. 33 (1877)

με σύγχρονα όργανα

Σολίστ: Renato Ripio, βιολοντσέλο

Alfred Schnittke

Moz-ART à la Haydn (1977)

Μουσικό δρώμενο για 2 βιολιά, 2 μικρές ορχήστρες εγχόρδων, κοντραμπάσο και διευθυντή ορχήστρας

με σύγχρονα όργανα

Σολίστ: Γιώργος Παναγιωτίδης, Νάσος Μαρτζούκος (βιολί)

Καμεράτα Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής ή Armonia Atenea

Γεώργιος Πέτρου

Οι Συνθέτες & τα Έργα τους

Το μουσικό πρόγραμμα της ροκοκό βραδιάς στη Στέγη ήταν ένας εμπνευσμένος συνδυασμός έργων τριών συνθετών που στα κύρια έργα τους απέχουν μεταξύ τους μουσικά. Ο συνδετικός κρίκος ήταν το ροκοκό ύφος των έργων που δείχνει πώς νεώτεροι συνθέτες μπορούν να εμπνευσθούν και να δημιουργήσουν από έργα και ιδέες παλαιότερων. Την συναυλία άνοιξε το κονσέρτο του Χάυν με τον

αρχιμουσικό Γιώργο Πέτρου να διευθύνει από το φορτεπιάνο. Το κονσέρτο Hob. XVIII/1 (1756;) είναι από τα πρώιμα έργα του Χάυδν για πληκτροφόρο όργανο και ανήκει σε ένα σύνολο έξι κονσέρτων από τα οποία το παρόν θεωρείται ότι ήταν γραμμένο για εκκλησιαστικό όργανο. Το κονσέρτο αυτό είναι το πιο ωραίο από τα έξι με μια εισαγωγή που δεν ξεχνιέται εύκολα. Το δεύτερο έργο, η συμφωνία αρ. 45, είναι από τις πιο διάσημες μελαγχολικές συμφωνίες και με πρωτότυπη δομή. Στην πραγματικότητα η συμφωνία έχει πέντε μέρη αφού μετά το φινάλε υπάρχει ένα adagio που εξυπηρετεί έναν συγκεκριμένο σκοπό. Στο τελευταίο μέρος οι μουσικοί αποχωρούν ένας-ένας από την σκηνή σε ανάμνηση του γεγονότος της πρώτης φοράς που δόθηκε η συναυλία μπροστά στον πρίγκιπα Εστερχάζυ όταν οι μουσικοί και ο Χάυδν αποχώρησαν ένας-ένας ως ένδειξη διαμαρτυρίας γιατί στερούνταν τις οικογένειες τους κατά την μακροχρόνια διαμονή τους στην Ουγγαρία αλλά και εξ αιτίας των πολλών ωρών που έπαιζαν για τον Ούγγρο ευγενή. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι αυτή η συμφωνία είναι σχεδόν η μοναδική, ανάμεσα σε χιλιάδες που γράφτηκαν τον 18^ο αιώνα, σε φα δίεση ελάσσονα.

Αμέσως μετά, ο Τσαϊκόφσκι θυμάται για λίγο το ροκοκό ύφος του 18^{ου} αιώνα και γράφει εξαιρετικές σελίδες για βιολοντσέλο που απαιτούν ιδιαίτερη δεξιοτεχνία. Εκτός από την αρχική του μορφή, το έργο υπάρχει και σε έκδοση με σημαντικές αλλαγές από τον βιολοντσελίστα Wilhelm Fitzhagen στην μορφή του και στις μουσικές λεπτομέρειες.

Τέλος, ο Σνίτκε εμπνέεται από την συμφωνία αρ. 45 του Χάυδν και δημιουργεί το δικό του δρώμενο πάνω σε φράσεις του Μότσαρτ αλλά απότομα κομμένες ή περασμένες μέσα από το δικό του κάτοπτρο του 20^{ου} αιώνα. Μερικοί μουσικοί της ορχήστρας παίζουν όρθιοι και μετακινούνται σε μικρές ομάδες αλλάζοντας θέσεις πάνω στην σκηνή και στο τέλος αποχωρούν σιγά-σιγά αφήνοντας τον αρχιμουσικό να διευθύνει στο κενό. Ένα πολύ ωραίο παιχνίδι του Σνίτκε βασισμένο σε φράσεις του Μότσαρτ και με κατάληξη αλά Χάυδν.

Η Ορχήστρα

Για μια ακόμη φορά η Καμεράτα υπό τον Πέτρου έκανε το θαύμα της. Ωραίος, συνεκτικός ήχος παρά τα ηχητικά προβλήματα που δημιουργεί η κεντρική Σκηνή της Στέγης λόγω του βάθους της και του ύψους της. Το ροκοκό ύφος ξεχύθηκε από την ορχήστρα και γέμισε την αίθουσα είτε από τα όργανα εποχής είτε από τα σύγχρονα.

Ο Ρενάτο Ρίπο απέδωσε με ιδιαίτερη ευαισθησία το μέρος του βιολοντσέλου, πράγμα που ήταν ξεκάθαρο και από τις συσπάσεις του προσώπου του. Αφοσιώθηκε στο όργανο με θέση πλάγια προς το κοινό και έδωσε μια εκτέλεση με δύναμη και ευαισθησία.

Οι Γιώργος Παναγιωτίδης και Νάσος Μαρτζούκος απέδωσαν με περισσή δεξιοτεχνία τα σόλο μέρη παρά το γεγονός ότι έπρεπε να παίζουν όρθιοι.

Γενική Εντύπωση Παραστάσεως: 10/10

Πρόγραμμα (έντυπο)

Πολύ ενημερωτικό το έντυπο πρόγραμμα της παραστάσεως και με μια ενδιαφέρουσα από καλλιτεχνικής απόψεως φωτογραφία της ορχήστρας.

Στοιχεία Παρακολουθήσεως της Συναυλίας:

Τόπος: Αθήνα, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Ίδρυμα Ωνάση, Κεντρική Σκηνή

Χρόνος: 28 Νοεμβρίου 2012
Θέση: Σειρά Δ, θέση 3

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Joseph Haydn

http://en.wikipedia.org/wiki/Joseph_Haydn

Pyotr Tchaikovsky

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tchaikovsky>

Alfred Schnittke

<http://en.wikipedia.org/wiki/Schnittke>

Π. Τσαϊκόφσκι, *Οδηγός για την πρακτική μελέτη της αρμονίας*, Παπαγρηγορίου-Νάκας
Γεώργιος Δρόσος, *Πιότρ Τιλτς Τσαϊκόφσκι*, Ζαχαρόπουλος

Μουσικά Αποσπάσματα

Joseph Haydn, Concerto XVIII:1 for organ

<http://www.youtube.com/watch?v=7bcJoDw5on8>

Joseph Haydn, Symphony no 45

<http://www.youtube.com/watch?v=KXctarOxRz8>

<http://www.youtube.com/watch?v=lcOS92NqIRk>

Pyotr Tchaikovsky, Rococo Variations

<http://www.youtube.com/watch?v=iN184Ytzmpc>

<http://www.youtube.com/watch?v=wsWnOgv6RG8>

Alfred Schnittke, Moz-ART à la Haydn

<http://www.youtube.com/watch?v=3ohhJcTDn8Y>

<http://www.youtube.com/watch?v=2m2uy27xyFg>

Προτάσεις Ακροάσεως

Joseph Haydn, *Organ Concerto XVIII:01*, Ensemble Dolce Risonanza, Wieninger Florian Holzappel Anton (organ), Brilliant-Haydn Edition.

Joseph Haydn, *Symphony no 045 in F Sharp Minor*, Philharmonia Hungarica, Dorati Antal, Decca.

Joseph Haydn, *Symphony no 045 in F Sharp Minor*, Austro-Hungarian Haydn Orchestra Fischer Adam, Brilliant-Haydn Edition.

Joseph Haydn, *Symphony no 045 in F Sharp Minor*, Hanover Band, Roy Goodman, Hyperion.

Pyotr Tchaikovsky, *Variations on a Rococo Theme op. 33*, USSR Symphony Orchestra, Rozhdestvensky Gennady, Rostropovich Mstislav (cello), Brilliant

Pyotr Tchaikovsky, *Variations on a Rococo Theme op. 33*, London Symphony Orchestra, Dorati Antal, Starker Janos (cello), Mercury

Alfred Schnittke, *Moz-ART à la Haydn* in Kremer plays Schnittke, Deutsche Grammophon

Alfred Schnittke, *Moz-ART à la Haydn* in Chamber Music, Bis

Μικρός Οδηγός Κλασικής Μουσικής

Βασικά Γενικά Έργα

- Ρεϊμά Ραϊάς, *Συνοπτικό λεξικό όρων της κλασικής μουσικής*, Νάκας.
- Roland de Cande, *Λεξικό των συνθετών*, Gutenberg.

- Αλέκα Συμεωνίδου, *Λεξικό Ελλήνων συνθετών*, Νάκας.
- Ζακ Στέμαν, *Ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής*, Ζαχαρόπουλος

Γενικά Συλλογικά Έργα

- *Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, 6 vols, Schirmer Books.
- Amanda Holder, *The New Penguin Opera Guide*, Penguin.
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de piano et de clavecin*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique symphonique*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de chambre*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique sacrée et chorale profane*
- Grove Music Online <http://www.oup.com/online/subscribe/catalogue/gdm/>

Δισκογραφικοί Οδηγοί

- *The Gramophone Classical Music Guide*
- *The Rough Guide to Classical Music*

Ιντερνετικά Δισκοπωλεία

- JPC <http://www.jpc.de/jpcng/classic/home>
- MDT <http://www.mdt.co.uk/>

Δ. Ι. Λοΐζος